

EKOFİLM SÜRDÜRÜLEBİLİR YAPIM PLATFORMU / DR. EKİN ÖZDEMİRCİ VE NURTEN BAYRAKTAR İLE RÖPORTAJ

EkoFilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu, film yapımında çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarını yaygınlaştırmak ve toplumsal farkındalığı geliştirmek adına, içinde eğitim ve rehberlik desteği olan bir yol haritası sunuyor. Kendilerine yönelttiğimiz sorulara, verdikleri aydınlatıcı cevaplar için çok teşekkür ederiz.

05.03.2024 / İklimler Güzeldir

Soru 1:

İklim değişikliğiyle mücadele ve uyum sürecinde; kültürel değişim için sanatın etki alanının, bilimsel makalelerin etki alanından çok daha geniş olduğunu fark ediyoruz. Özellikle bizim gibi rasyonalizme mesafeli toplumların konuyla kurduğu duygusal bağ, bazen konunun kendisinin bile önüne geçebiliyor. Dolayısıyla kültür sanat çalışmalarının bu alana yönelmesi çok önemli bir ihtiyaca cevap veriyor. Ülkemizde bildiğim kadarıyla sürdürülebilir film yapmak isteyenlere rehberlik eden ilk organizasyonsunuz ve platformu duyunca çok mutlu olduk. Bize hem fikrin oluşma sürecinden, hem de Ekofilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu’nun misyonundan bahsedebilir misiniz?

Ekin Gündüz Özdemirci:

Akademik olarak uzun süredir bu konuyla ilgileniyordum. 2015-2016 yıllarında Birleşik Krallık’ta film ve medya sektörlerinde sürdürülebilirlik konusunda bir araştırma yapmıştım, o zaman bu girişimler özellikle Avrupa ve ABD’de yeni geliyordu. Daha sonra, hem filmlerin ekolojik bir perspektiften teorik analizi, hem de film yapımının çevre etkisinin incelenmesine dayanan ekosinema alanında teorik çalışmalar yaptım, derslerimde ekosinema’yı her iki boyutuyla ele aldım. Bu süreçte dünyada çevre dostu sürdürülebilir film yapımına yönelik oluşumlar çoğaldı, bazı ülkelerde sektör için teşvik edici kriterler ve sertifika sistemleri geliştirildi, sürdürülebilir yapım konusu ulusal ve uluslararası fonların ve prestijli festivallerin öncelikleri arasına girmeye başladı. Hem bu küresel gündemi yakalamak hem de iklim kriziyle mücadelede sektörlerle düşen sorumluluk açısından Türkiye’de de bu alanda bir girişim başlatmak için doğru bir zamandı.

Çevre ve ekoloji konusunu sosyal bilimler perspektifinden disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alan Çevreci Beşeri Bilimler alanında Türkiye’deki ilk ve tek uygulama ve araştırma merkezi olan, yürütme kurulunda yer aldığım [Kapadokya Üniversitesi Çevreci Beşeri Bilimler Merkezi](#) bünyesinde bir proje hazırladık.

British Council Going Global Partnerships programı “Connec4Innovation: Birleşik Krallık-Türkiye Yükseköğretim Kurumsal Ortaklıklar Fonu” için Londra Brunel Üniversitesi ile ortak başvurduğumuz “Connect 4 Environmental Sustainability in Film and the Media (Sinema ve Medya Sektörlerinde Çevresel

Sürdürülebilirlik için Birleşmek)” başlıklı projemiz kabul edildi. Böylece, etkileşimi ve proje çıktılarına erişimi artırmak amacıyla, proje bitiminde de akademi-sektör işbirliğinde bu alanda birleştirici bir yapı olarak devam etmesini hedeflediğimiz [EkoFilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu](#)’nu kurduk.

Nurten Bayraktar:

Platformun temel iki amacı var: Kültür-sanatın kitleleri etkileme gücünü iklim farkındalığı geliştirmek için kullanmak ve bu misyonun gerektirdiği sektörel dönüşümü başlatmak. İklim değişikliğine uyum ve olumsuz etkileri azaltmaya yönelik küresel bir niyet olsa da henüz yerel bazda somut eylemler alınmıyor. İklim politikalarının geliştirilmesi gecikiyor ya da geliştirenler uygulamada çekingen davranıyor. Bu durumda, politik mekanizmaları beklemeden harekete geçmek ve sorumluluğu paylaşmak somut adımlar atmanın en etkili yolu. Bu amaçla platform Türkiye’deki film ve medya endüstrilerinde hem içerikte, yani ekranda anlatılan hikayede, hem de prodüksiyon sürecinde çevre dostu uygulamaların benimsenmesini yaygınlaştırmaya yönelik bilgi ve tecrübe paylaşımı, bilimsel metotlarla prodüksiyonların çevreye etkisinin ölçülmesi ve sektör çalışanlarının eğitilmesine yönelik kapsamlı bir strateji geliştirmenin ilk adımlarını atmış durumda.

Soru 2:

Ekofilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu aynı zamanda çok paydaşlı, uluslararası bir proje. Bize paydaşlarınız ve rolleri hakkında bilgi verebilir misiniz? Katkı sunmak isteyen yeni destekçiler de olabileceğinden sormak isteriz, proje yeni paydaşlara da açık mıdır?

Ekin Gündüz Özdemirci:

British Council’in Going Global Partnerships fon programı üniversitelerin ortaklığına dayanıyor. Biz de, Birleşik Krallık’ta Londra Brunel Üniversitesi ile ortaklık kurduk. Londra Brunel Üniversitesi, Birleşik Krallık’ta film ve medya sektörlerinde sürdürülebilirlik çalışmalarına yön veren, dünyada da bu alanda öncü olan [BAFTA albert Konsorsiyum’un](#) eğitim ortaklarından. Hem bu kurumun kaynakları ve çalışmalarından hem de akademi-sektör işbirliği deneyiminden faydalanmak açısından bu ortaklık proje için çok verimli oldu.

Program, yerelde üniversite dışında farklı alanlardan destekleyici kurumlarla işbirliğini de gerektiriyor. Yapımcı Zeynep Atakan tarafından kurulan eğitim ve danışmanlık platformu Yapımlab ve Türkiye’deki ilk sürdürülebilir film yapımı girişimlerinden birisi olan Reha Erdem’in “Neandria (2023)” filminin yapım şirketi Atlantik Film işbirliğiyle projeye başladık. Uzun yıllardır iklim krizi farkındalığı için çeşitli topluma yarar projeleri, sosyal farkındalık çalışmaları yürüten Yuvam Dünya Derneği de şubat itibarıyla resmi olarak destekleyici kurumlarımız arasına katıldı.

Sektörde uzun yıllara dayanan bir deneyimi olan hem ulusal hem de uluslararası birçok çalışma yürüten Zeynep Atakan gibi bir yapımcının fikirleri ve desteği sektörün nabzını tutmak açısından çok değerli. Projemizin çıktılarından olan eğitimlerin pilot uygulamalarını da Yapımlab eğitim platformu ile gerçekleştireceğiz. Şu anda Yapımlab ile birlikte mart, nisan ve mayıs aylarında gerçekleşecek “Sürdürülebilir Film Yapımı” seminerlerine başlıyoruz. Program kapsamında gerçekleşecek üç seminer ile çevre dostu sürdürülebilir film yapımının temel ilkeleri hem Türkiye’den hem diğer ülkelerden örnekler ile ele alınacak. İlk seminer 15 Mart’ta, kayıt ve bilgi detaylarına [haberimizden](#) ulaşılabilir.

Reha Erdem’in “Neandria” filmi ile bir sürdürülebilir yapım girişimi gerçekleştirmesi bizim için çok önemli bir kaynak yarattı. Projenin çıktılarından olan sürdürülebilir yapım rehberlerinin hazırlanması sürecinde bilgi ve deneyimlerinden faydalanıyoruz. Ayrıca “Neandria” filmindeki deneyimden yola çıkarak bir dizi ortak etkinlik düzenleme hedefimiz de var. “Neandria” ile birlikte Serpil Altın’ın yönetmenliğini yaptığı bilim kurgu filmi “Bir Zamanlar Gelecek: 2121” (2023) de Türkiye’deki ilk sürdürülebilir yapım örneklerinden. Her iki filmi de örnek uygulama olarak kapsamlıca inceledik, web sitemizden [belgelere](#) ulaşılabilir. Sektörde benzer uygulamalar yapmak isteyenler için ilham verici olacağını düşünüyoruz.

Destekleyici kurumlarımız arasına yeni katılan Yuvam Dünya Derneği ile birlikte yapacağımız çalışmalarla projenin daha da gelişeceğine ve yaygınlaşacağına inanıyoruz. İklim krizi farkındalığı alanında güçlü bir iletişim ağı ve stratejileri, çok etkin eğitim projeleri ve değerli bir bilim kurulları var.

Nurten Bayraktar

Proje önerisi dahilinde belirgin bir program, zaman ve bütçe planlaması ile başladık ancak yapılması gereken çok şey var. Bu nedenle bu proje ile yetinmemek ve ihtiyaçları analiz edip yeni çözümler üretebilmek için platformu kurduk. Bu proje ile sektörde ve eğitimde bilinçlendirme sağlanacak, bu eğitimlerin daha etkili olması için gereken temel kaynaklar paylaşılacak. Platform olarak devam edip diğer ihtiyaçlar için ne yapılabilir sorusunun cevabını her zaman üniversite, sektör ve uluslararası kuruluşların ortaklığıyla arayacağız. İklim

uyum sürecimizde gezegenimiz için bilim ve eğitim sektörlerine yön vermelidir. Mevcut durumda sektördeki alışkanlıkların iyi yönde değişmesi için, gereksinimleri, dünya genelindeki iklim politikalarını, tartışmaları ve sektörel uygulamaları bilen kişilerin harekete geçmesi gerekiyor. Platform bu hareketi sağlayacak akademi-sektör iş birliğine yönelik önerilere açık. Bu amaçla bir araya gelmek, fikir üretmek ve tecrübeleri paylaşmak için bir alan sağlamayı istiyoruz.

Soru 3:

Çalışma alanınız nispeten dar bir bölgeyi kapsıyor. Dolayısıyla bu dar alana yönelik bilgi üretimi ve paylaşımı da genele göre kısıtlı sayılabilir. O yüzden önemli bir ihtiyaca cevap vermeyi hedeflemeniz çok kıymetli. Bu kapsamda; öğrenciler, öğreticiler ve profesyonellere yönelik eğitim planlandığını görüyoruz. Eğitimleri biraz açabilir misiniz?

Ekin Gündüz Özdemirci:

Londra Brunel Üniversitesindeki proje ortaklarımızla birlikte üç eğitim modülü tasarlıyoruz. Film ve medya alanında eğitim gören öğrencileri, bu alanda eğitim veren eğitimcileri ve sektör profesyonellerini hedefleyen üç eğitim içeriği ortaya çıkacak. Geleceğin profesyonelleri olacak öğrencilere sürdürülebilir film yapımı konusunu tanıtmak, hem farkındalık yaratmak hem de yeni kariyer imkanları sunmak açısından önemli. Dünyada birçok ülkede sürdürülebilir film yapımı ayrı bir iş kolu olarak görülüyor. Ayrıca daha önce bahsettiğimiz gibi uluslararası desteklerden faydalanmak ve festivallere katılım için de önemli bir kriter haline geliyor. Tasarladığımız eğitim bu alanda çalışmak isteyen gençlerin küresel gündemi yakalaması için bir fırsat sunuyor. Bu konunun üniversitelerin ilgili bölümlerinde ders içeriklerine entegre edilmesi de bu açıdan çok etkili. Birleşik Krallık'ta Albert Konsorsiyum'un ülke çapında 30'dan fazla üniversite ile işbirliği yapmasının nedeni de bu. Bu nedenle eğitimcilerin eğitimini de dahil ettik. Sektördeki alışkanlıkları dönüştürmek için ise özellikle karar alıcı pozisyonunda olan kişilerin bu bilinç ve farkındalığa sahip olması gerekiyor. Profesyoneller için hazırladığımız eğitim, sürdürülebilir yapım ile ilgili fırsatları, avantajları ve etik sorumluluğu sektöre anlatmak için aracı olabilir diye düşünüyoruz.

Soru 4:

Son olarak; EkoFilm Platformu'nun Sürdürülebilir Yapım Rehberi bölümüne baktığımızda, film üretmek isteyen bir kişinin; prodüksiyon, içerik üretimi, örnek uygulamalar, çevre dostu tedarik, karbon ayak izi ölçümü başlıklarında kapsayıcı bir içeriğe ulaşabileceğini görüyoruz. Peki bu uluslararası projenin film yapmak isteyen kişilere, danışmanlık ya da fon gibi destekleri de olacak mı?

Ekin Gündüz Özdemirci:

Projemiz ekim ayında başladı ve iki yıl sürecek. İlk olarak örnek uygulama incelemelerini yayınladık. Mayıs-haziran gibi sürdürülebilir yapım ve sürdürülebilir içerik üretimi rehberleri ile basit bir karbon ayak izi ölçüm aracını da yayınlamış olacağız. Eğitim modüllerinin ilk uygulamaları ise önümüzdeki yıl olacak. British Council destekli olarak yürütülen iki yıllık projenin çıktıları bunlar ama daha önce de belirttiğimiz gibi EkoFilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu'nun sektörde bu yönde uygulamalar ve çalışmalar için birleştirici bir yapı olarak devam etmesini, bilimsel dayanağı olan çalışmalarla akademi-sektör işbirliği içinde ilerlemesini istiyoruz. Paydaşlarımızla birlikte bu yapının nereye doğru nasıl gelişeceğini zaman içinde göreceğiz. Fakat dünyadaki örneklerde olduğu gibi Türkiye'de de film fonları ve festivallerinin sürdürülebilir yapım gündemini yakalaması ve teşvikler sunması konusunda çalışmalar yapmak projenin orta-uzun vadeli hedefleri arasında yer alıyor.